

Zgodilo se je popotniku, da se je utrnila in zdrsela na brezkončni nebosklon poslednja zvezda, ki mu je kazala pot tja, kjer se je rodilo rešenje vsemu človeštvu. Pogledal je naprej in nazaj in je v hipu pozabil, od katere strani je prišel in kam gre. Stegnil je roko na levo in desno — nikjer ni otipal ceste, ki bi mu pokazala smer; niti lastnih stopinj ni več otipal. Sedel je na tla in čakal, kdaj se dvigne tema in se pokaže rešilna pot. A ni videl, da je bila pot prav tik njega, pa ni posegel dovolj daleč, da bi jo bil odkril.

Pravzaprav se je tako godilo njegovemu duhu, ki je sredi dela nenadoma izgrešil vodilno nit in ni mogel razločiti, kje je začel snovati in kje bo nehal; sredi opravila je pozabil na svojo nalogo. Ni se mogel spomniti, odkod je poteklo njegovo življenje in v katero smer se je obrnilo.

Kdo more spoznati vse skrivnostne poti človekove duše in milijonov ljudi, ki trpe in blodijo v vseh časih in krajih? In sami so krivi, da ne morejo doseči dobrih uspehov. Ko bi ne bilo Tinčevih revolucionarnih nazorov! Kaj, če bi bili sami Hlačniki? Ali pa sami Železnikarji? Bog ne daj! tedaj bi se menda res začelo solnce sukati okoli zemlje in ljudje bi se prevzeli veselja.

Da bi bile same take duše, kakor je Pekšak, ki vidi povsod voljo božjo, kako mu je zapisala z nevidnimi črkami vso nalogo: naj jo izvrši po svoji volji in razsodnosti.

Malo je prijateljstva in ljubezni.

Da bi hotelo na svetu zakraljevati blagostanje in bratoljubje, bi ne smelo biti nikjer doline in

ravnine in nobenega griča, sicer bi poslednji rekel, zakaj bi on ne šel v dolino in dolina gor.

Tako bi bilo.

Noben človek bi torej ne bil više, drugi pedenj niže. Povsod bi bila enaka ravan in vsi bi živeli kakor lilije na polju. Če ima okrog kje začetek in konec in ona ravnina meje, tedaj bi stal sredi poljane svetel križ in vsi ljudje bi ga zrlí z isto nesebično ljubeznijo.

A tako ni nikjer ljubezni, nikjer zaupanja in vere, ki bi prinesla delo in z njim srečo.

Zato sem vas povedel po nepreglednem labirintu teme in noči, greha in zmote, strasti in nevednosti, prirojene ali prigojene. In nikoli nisem rekel, da se grešnik ne more kdaj pokesati, nerazsodni ne poučiti.

Duša se je nahodila in srce se je umirilo.

Izginila je peklerska tema, ki se je iz nje izcimilo vse zlo, da ugonablja človeštvo. — Sovo je poletela iznad razsvetljenega sela in zameglile so se ji oči v čudni svetlobi, kakršne še ni videla — z vso silo se je zaletela v zid Železnikarjeve hiše, odletela daleč nazaj in obležala na tleh. Tisti hip je umrl mali Miheljaček, ki mu ni bilo usojeno okusiti življenja.

Enkrat samkrat se je v temi rodilo rešenje — ko so se v daljnem Orientu dvignili trije križi.

Ali kdaj ne bo več solz?

Ali je že prišlo na svet dobro?

Iz vere in ljubezni je vstalo zaupanje in odločnost, volja in delo, ki bo rešilo življenje.

Delo — v njem utone vsaka strast, vsak greh.

BOLGARSKI CAR NA OBISKU NA DUNAJU.

Cesar Franc Jožef I. in bolgarski car Ferdinand se peljeta s kolodvora.